

MARIBORSKI PROLETAR

Državna licejska tiskarnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 7. junija 1920.

Št. 124.

Sijajna narodna manifestacija v Žrelcu na Koroškem.

Katastrofalno padanje tujih valut in posledice. — Letošnja žetev. — Ministrske in poslanske seje.

Sijajna manifestacija v Žrelcu.

Včeraj se je vršil velikanski ljudski tabor pred vratmi Celovca. Bilo je nad 10.000 ljudi. Prišel je poseben vlak iz Ljubljane in Maribora. Okoli poldneva se je začela polniti ravan okoli Žrelca. Iz vse slovenske Koroške je prišlo mnogo društev in cele družine na vozovih. Najprej se je pred cerkvijo vršila služba božja na to so se množice uvrstile v imponanten sprevod, ki se je pomikal tik ob demarkacijski črti. Manifestacija je bila sijajna in dostojna. Prepevaje naše himne in pesmi so se vsipale množice ob mostišču, ki loči cono A od cone B. Na drugi strani je bilo nekaj ljudi, med njimi tudi Slovenci iz okolice, ki so mirno gledali veličastni obhod. Na to se je vršil velikanski ljudski tabor, ki ga je otvoril preds. Nar. sveta inž. Fischer, govorili so posl. Smodej, posl. Gafenauer, pozdravna pesem Ks. Meška, Ljud. Poljančeva, Brandner, dr. Ravnik. Množica je priredila navdušene ovacije prisotnemu generalu Maistru. Nato se je razvila ljudska zabava, kjer so nastopili

Radivoj Rehar:

Ženska.

Imel sem prijatelja s katerim sva tičala vedno skupaj. Mislila sva eden na drugega ko sva zvečer legla k počitku, mislila sva zjutraj, ko sva se prebudila in še pri obedu, ko je romala žlica od skleda do ust, so se najine misli križale. Usoda nama je bila pritisnila na čelo čuden pečat, da sva se ogibala ljudi, da sva se skrivala celo pred lastnimi tovariši. Temni lesi in prostrana samotna polja so bili najin dom, tam sva se klatila od ranega jutra do poznega večera, tam sva sanjala o najini bodoči poti, tako široki in lepi, da še sami kralji ne hodijo po taki. Tekli so dnevi, tekli tedni, meseci, tekla so leta, midva pa sva sanjala in nič nisva mislila, da bi se vtegnilo nekega dne zgoditi, da bi se morala ločiti. In vendar se je zgodilo.

Nenadoma je bila prišla jesen, lastavice so se odpraljale na jug in tedaj sva povezala culice in sva šla; vsak v svojo smer. Težko je bilo slovo, neznansko težko, a moralo je biti tako; neznana sila nama je bila ukazala, da se morava razstati in iti v življenje, vsak po svoji poti. In šla sva, šla v tuja mesta, da se naskrva one visoke učenosti, ki jo tam kar na debelo prodajajo. Čez leto pa sva se vrnila. Dolge tedne sva se veselila na ta povratek, ko pa je prišel in sva si stala zopet nasproti, sva

zbori »Glasb. Matice« iz Maribora in iz Ljubljane. Nastopil je Sokol s prostimi vajami, sokoliči in sokolice. Vreme je bilo krasno. Vsa manifestacija je krasno uspela. Več jutri.

Maribor in „Volksstimme“.

K našemu petkovemu uvodniku »Maribor« se nam poroča:

Če bi bil uvodnik posvečen samo »Volksstimmi«, bi bilo škoda truda in prostora. Kajti preje boste zamorca prepričali, da je bel, kakor pa »Volksstimmovce« o slovenskem izvoru Maribora. Moramo namrec vendar ze pričeti računati, da internacionala zbrana okrog »Volksstimme« predstavlja hujše renegatstvo, kot so bili svojčas janičarji!

Pravemu, pameti in resnici dostopnemu Nemcu boste lahko dokazali resnico, tudi če mu osebno ni ljuba, renegatom, kakor so okoli »Volksstimme« tudi z najbolj kričečo resnico ne boste nikdar prerezali mreine nemško-nacionalnega šovinizma. Pomislite, da je lepo število pristno nemških zgodovinarjev dokazalo neovrženo dejstvo, da so Slovani imeli svoje kraljestvo, oziroma, da so še po Samovi smrti prebivali daleč, daleč preko današnjega »nemškega« Gradca in tudi na zemlji, kjer je še med vojno stala pangermanska prestolnica Berlin. Torej, da je brez vsake debate jasno, da je bila zemlja današnjega Maribora takorekoč na južni periferiji države Slovenov in da se je ta periferija obrnila v nasprotno (severno) smer še le stoletja pozneje potom nasilne germanizacije, ki je Slovence potisnila iz sedanjega zgor. štajerskega ozemlja do Mure — niti ne do Drave, kajti med Muro in Dravo je narod okljub vsemu nasilju po pretežni večini ostal kot narod na svoji grudi. Če torej nemški zgodovinarji sami takih fanatikov renegatov, kot se zbirajo okoli »Volksstimme«, ne morejo prepričati, čemu bi mi tem zaslepljencem metali — bob ob steno? Sicer pa niti naši mariborski Nemci pri vsem svojem trudu, dokazati nemški izvor Maribora, do danes niso mogli tozadevno ničesar zgodovinsko vsaj verojetnega ugotoviti. Oni kratkomalo tudi brez zgodovinske podlage proglašajo Mari-

oba občutila, da nisva več taka, kakršna sva bila pred enim letom, ko sva se napotila. Visoka učenost nama je bila zastropila srce, ukradla iz duše ono blaženo otroško naivnost. In ko sva se na jesen zopet razstala, nama ni bilo slovo več tako težko.

Tako sva se razstajala vsako leto, pa se vsako leto zopet sestajala in čimveč je bilo razstankov in sestankov tembolj so bili hladni in umerjeni, temmanj je bilo v duši otroške naivnosti, temveč v srcu strupa visoke učenosti.

Nekega poletja, ko sva se zopet sestala, sva se začudeno pogledala iz oči in strahoma sva spoznala, da se je popolnoma osulo cvetje mladosti najinih duš. Pod nosom nama je pognal sivkasti puh in bila sva mladeniča onih let, ko se porodi prvo hrepenenje po ženski.

V nedeljo po maši sva se ustopila pred cerkvijo ter z dopadajenjem ogledovala procesije gizdavonališpanih vaških deklet v pisanih krilih in s svilnatimi rutami na glavi. Nenadoma pa sva se spogledala in ostrmela: mimo je bilo prišlo mlado mestno dekletce, z belim slamnikom in svilnatim solničnikom ter se nama postrani in nagajivo nasmehnilo. Gledala sva za njim, dokler ni izginilo za odyinkom.

»Kdo je to?« me je vprašal prijatelj ter si prižgal cigareto.

»Ne vem«, sem mu odvrnil, »še nikoli je nisem videl.«

Popoldan je bila plesna veselica, kakršnih ni nikjer drugje nego pri nas. Zunaj na prostem postavijo plesišče, ga okrase z zelenjem in venci, na sredi postavijo visok oder za godce, okrog ograje pa mize in klopj za pivce. Midva sicer nisva plesala, bija pa sva vseeno zraven. Sedela sva pri grobi, neostruženi mizi pod marellico, pila sladko vipavsko vino ter gledala z neznanskim dopadajenjem, kako so se korenjaški fantje sukali s košatimi dekletji.

Tedaj je prišla nenadoma ona. Nemirno! se je ozrla naokolu ter naju končno opazila, pusta samotarca. Gledala naju je nekaj časa, kakor da bi nekaj premišljevala, potem pa se je odločila ter se nama približala. Čudežnoskrivnosten nemir je spreletel najini telesi, ko je nenadoma stala pred nama, bela in rdeča, kakor ravnokar razcvela roža.

»Oprostita, gospoda, ali se mi ne poznamo?« je spregovorila tako mirno in samoobsebi umljivo, kakor da bi spregovorila to sama s seboj v tihii samoti.

»Da, gospodična, danes zjutraj smo se videli pred cerkvijo«, je odgovoril moj prijatelj.

»Ne, ne; ne mislim od danes; mi smo se videli že v mestu, ali ni res?«

»Tega se pa prav res ne spominjam, gospodična,« ji je pojasnil prijatelj.

(Dalje sledi).

bor kot pristno nemško naselbino. In to zato ker ne gledajo nazaj v zgodovino, marveč vidijo samo sedanost, odnosno polpreteklost pred seboj — namreč oni zamenjajo nasilno ter umetno germanizacijo, renegatstvo in narodni indiferentizem (štajercijanstvo) s pristnim avtohtonim germanstvom.

Zgodovina »nemškega« Maribora pa je ob kratkem sledeča: Zemlja Maribora je bila preje ko ona Ljubljane, slovenska, enostavno ker so Sloveni preko Karpatov, Donave in Mure, torej od vzhoda prodirali na jug in zapad, ob njihovem prihodu je na kraju današnjega mesta Drava drvila svoje valove, dočim je bila nasprotna stran že ob rimski dobi suha in naseljena (današnja Betnava), zato rimska zgodovina ničesar ne omenja Maribora, dočim je bil Ptuj tedaj večje mesto. Upravno je zemlja spadala pod Karantanijo. Ko so Sloveni prišli pod frankovsko oziroma bavarsko nadoblast, so le ti svojemu plemstvu oddajali važne obmejne (March) postojanke, ena teh je bila tudi na griču današnje »Piramide« kot straža pred upadi Madžarov. Slovenci so bili naseljeni istotako po oziroma ob gričih (Slov. goricah). Šele ko je Drava ob Meljskem hribu si pretrgala širšo pot, se je naselbina pojavila tudi na današnjem prostoru Maribora od Melja navzgor. S tem se le je pridobila »Burg an der March« svojo zgodovinsko važnost in sicev v zvezi s prehodom v Karantanijo in na sever ozir. jug. Od tedaj naprej je ta »Burg an der March« (pozneje »Marchburg«) doživea isti zgodovinski nastanek in razvoj mest, kakor se je to ob sličnih prehodnih postojankah godilo povsod: v prvotno naselbino (nemški plemič, slovenski rob) so prihajali trgovci iz raznih delov sveta — tu sem so prihajali zlasti seveda nemški, pa tudi laški trgovci, ki so se, uvidevši ugodno postojanko, pozneje sploh stalno naselili. Le tako je iz prvotne slovenske vasice polagoma se razvilo mesto z narodnostno mešanico. Gotovo in čisto naravno pa je, kar ste v uvodniku pravilno izvajali, da je mesto svoj glavni prirastek na prebivalstvu moralo črpati iz neposredne okolice in ta je bila in je ostala slovenska. Zakaj do danes ni več ostala zavedna slovenska, na to vprašanje bodo znali najsigurneje odgovoriti: »Südmarka«, »Schulverein«, »Štajerc« in »Volksstimovci«.

Sicer pa: bil Maribor nekdanj nemški, bil slovenski — danes je jugoslovanski. In če bi se Jugoslovenci tega dejstva zavedali tudi dejansko, bi ravno »Volksstimme« nikdar ne imela prilike pod krinko internacionale skrivati svoje nemškonacionalne aspiracije na jugoslovanski Maribor. P.

I. Jugoslovanska izložba narodnih dekorativnih izdelkov.

»Udruga za učvanje hrvatske pučke umjetnosti i promicanje kučne industrije« v Zagrebu priredi meseca avgusta razstavo predmetov narodne domače obrti iz vseh krajev Jugoslavije. S to razstavo bomo pokazali, kaj je ustvaril narod z ozirom na narodno umetnost in narodno dekorativno obrt in kako je narodna umetnost dala smer in stil jugoslovanskemu umetniškemu obrtu. Razstava naj nam dokaže, kako koristno se morejo narodna ornamentika in različne narodne tehnike izrabiti, da postanejo z dviganjem domače industrije s časom važen faktor v ekonomskem življenju Jugoslavije.

Izložba bo obsegala:

1. Predmete narodne umetnosti. Sem spadajo: Narodne noše, tkiva, vezenine, rezbarstvo, usnjarski in lončarski dekorativni predmeti.

2. Predmeti umetnega obrta izdelani na podlagi narodne ornamentike na steklu, lesu, porcelanu itd.

3. Predmete domače industrije, ki jih izdeljujejo kmetje in kmetice za prodajo. Sem spadajo vse vrste tkiva, vezenin, čilimov, rezbarstva, lončarskega in usnjarskega dekorativnega obrta itd.

Prva točka se od tretje natančno loči. Pod prvo spadajo vsi predmeti, ki si jih je ustvaril kmet za svojo lastno uporabo po lastnem okusu. Ti predmeti nosijo pečat osebnosti tistega, ki jih je izdelal ter nam kažejo stopnjo ljudske kulture. Oni so nam dokaz, kako je znal narod svoj smisel za umetnost združiti z vsakdanjim življenjem. Odlikujejo se po originalnosti in dovršeni kompoziciji oblike in barv.

Tretja točka obsega vse predmete domače industrije, ki jih izdeljuje ljudstvo za prodajo. Prva točka ima narodno-kulturno svrhu, tretja narodno-ekonomsko.

Pozivljamo kmete in mojstre narodne umetnosti, da nam pošljejo predmete, ki spadajo pod 1. točko. Opozorjamo, da bomo izložili le tiste predmete, ki so izdelani v označenemu smislu nikakor pa po naročilu ali celo po kakem modnem listu. Ti predmeti so brez vrednosti ter jih ne bomo razstavili.

Pozivljamo k sodelovanju umetnike in obrtnike, ki vstvarjajo predmete na podlagi narodne ornamentike in koačno se obračamo na vsa društva, zadruga in posameznike, ki se pečajo s povzdigo domače industrije. O sprejemu predmetov odloča strokovno razsodišče. Med razstavo se bodo vršila različna predavanja.

V pravilno razumevanje stvari poudarjamo, da ne bo imela razstava naredopisen značaj ter nas v podrobnem seznanjala z kmečkimi domovi, s kmečkim življenjem in navadami, temveč da bo le razstava narodne umetnosti in dekorativnega obrta. Z ozirom na prostore je etnografska razstava za enkrat nemogoča.

»Udruga« namerava prirediti razstave vsako drugo leto, da neti ljubezen in smisel do narodne umetnosti ter širi domačo industrijo.

Natančni program in vse druge informacije daje »Ženska udruga« Zagreb, Strossmajerjeva ul. 8. Vsi predmeti morajo biti koncem julija v omenjeni udruzi.

Za odbor:

Maja far. Turković Ženka Frangeš
predsednica. tajnica.

Dnevne vesti.

Ustavna komisija je prispela danes iz Ljubljane v Maribor. Več bomo o tem še poročali.

Žebotov volilni imenik. Afera, ki je svoj čas dvignila toliko prahu — letošnjo zimo je bilo več prahu ko snega — je bila, kakor smo kratko poročali, v sredo pop. rešena. In sicer rešena z obsodbo urednika Žebota v smislu § 311 k. z. samo na 400 K globe. S tem je prva inštanca ovrгла namen prvotne ovadbe. Potek dolgotrajne razprave je ob kratkem povedano, ugotovil sledeče: Začetkom spomladi se je pričakovala vršitev občinskih volitev tudi v Mariboru. Klerikalci, kakor povsod, so hoteli biti tudi tu prvi v posesti volilnega imenika, katerega je pustil tedanji vladni komisar dr.

Pfeifer začetkom januarja v tajnem delokrogu izdelati po magistratnem uradniku Zorkotu. Urednik Žebot je poznal Zorkota, ker je ta svojčas pri njemu stanoval. Nekega dne je Žebot Zorkota povabil na svoj dom in ga tam zaprosil, naj mu preskrbi prepis volilnega imenika proti primerni nagradi. Zorko je to ponudbo kot nedopustno odklonil, češ, ko bode volilni imenik gotov, bo itak vsem strankam na razpolago, za zdaj (oziroma za takrat) pa je še uradna tajnost. Kake 3 tedne pozneje pa je Zorko ta dogodek slučajno omenil svojemu šefu, dr. Pfeiferju. In le ta je zadevo ovadil ozir. odredil ovaditi drž. pravdnistvu. Takoj nato so Žebota aretirali. Klerikalna stranka je Žebota smatrala za svojega mučenika in mu potom javnih oklicev preskrbela nekaj tisočakov. Po takojšnjem zaslisanju glavne priče (Zorkota) je bil Žebot takoj izpuščen iz preiskovalnega zapora. — Pri utemeljitvi obsodbe je sodišče smatralo kot dokazano, da je Žebot res vplival na Zorkota, da mu preskrbi volilni imenik, ki je bil takrat še tajen in mu obljubil to ugodnost poplačati »naj stane kolikor hoče«. Po prepričanju prvega sodnika Žebot ni zakrivil hudo delstva podkupljenja javnega uradnika, marveč je s svojo ponudbo hotel ustreči le svoji stranki, zato se je pri odmeri kazni uporabil samo § 311 k. z. Protiv obsodbi je Žebotov zagovornik vložil vzklic.

Vest o nagradah za profesorje v listu od 1. t. m. ni točna, ker gre le za izredne podpore, ki so jih prejeli tudi nekateri drugi profesorji za izredne stroške.

Otvoritev »Oficirskega doma«. V soboto, dne 5. junija t. l. bil je otvorjen »Oficirski dom«. Nahaja se v prostorih prejšnjega nemškega kazina (gledališko poslopje), in srčno nas veseli, da ravno v teh prostorih, v katerih se je pod avstrijsko vlado razpašal najhujši nemškutarski, protislovanski duh nemškega šulferajna in »Südmarke«, gospodujejo danes naši vrli jugoslovanski oficirji. Pri otvoritvi ni bil navzoč gospod general Maister kot komandant mesta Maribor, ker je bil službeno odsoten. Zastopal ga je gospod polkovnik Todorović, ki je v otvoritvenem govoru poudarjal pomen oficirskega doma kot ustanove, v kateri se naj med oficirskim zborom goji medsebojno spoznanje in skupna jugoslovanska misel. Predsednik »Oficirskega doma«, g. podpolkovnik Cvirni, pa je prevzel opravilo doma v imenu odbora in je najpristrčneje pozdravil došle goste. Udarnostne izjave so se odposlale kralju Petru in prestolonasledniku Aleksandru, z g. generalom Maistrom pa so se izmenjali najpristrčnejši bratski pozdravi. — Pozdravljamo najpristrčnejšo ustanovo jugoslovanskega »Oficirskega doma« v Mariboru z željo, da naj se goje v njem najožje vezi odkritosrčnega prijateljstva med oficirskim zborom in civilnim meščanstvom. Posrečilo se je odboru najeti izvrstnega restavraterja, ki bode s prvovrstno domačo pijačo in izborno kuhinjo po najnižji ceni zadovoljil vsem zahtevam občinstva. V »Oficirskem domu« pa so prijatelji in znanci gospodov oficirjev kot vpeljeni gostje dobrodošli.

Mestni magistrat v Mariboru opusti s 15. junijem t. l. izdajo krušnih listkov. Nove nakaznice bode izdajal le še za sladkor, petrolej, usnje in premog. S tem se obvešča tudi tukajšnje pekarnice.

Mariborski šport. Včeraj je nastopil v Mariboru zopet Slovan proti Rapidu v prvenstveni tekmi. Po zadnji tekmi v četrtek, ko je Rapid pokazal, kaj more, če hoče, se je dalo soditi, da »Slovan« ne bo odnesel take zmage, kakor zadnjič. Toda Rapid ni bil na vrhuncu in Slovanu se je posrečilo doseči lepe uspehe. Tekma se je končala z rezultatom 3 : 1. Ljubljansko moštvo je zopet pokazalo svojo dobro kombinacijo in lepo igro. Občinstva je bilo okoli 1000. — Hertha : Rote Elf : 5 : 2 (0 : 0).

Prvi dan naraščaja z javno telovadbo »Mariborskega okrožja M. S. Ž.« se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 16. (4.) uri v Mariboru. v Ljudskem vrtu s sledečim sporedom : 1. Ženska deca župne proste vaje za l. 1920.

2. Orodna telovadba moške dece. 3. Vaje naraščaja z drogov v trojicah. 4. Igre ženske dece. 5. Orodna telovadba naraščaja. 6. Racionalni nastop gojenk s cvetnimi loki. 7. Orodna telovadba gojenk. 8. Proste vaje moške dece za l. 1920.

Zlet učiteljskega društva. V četrtek 10. t. m. se vrši zlet mariborskega učiteljskega društva v Limbuš. Oni, ki gredo v Limbuš peš, naj se zberejo pri Križevem dvoru ob pol 9. uri dopoldan. Vabljeni so vsi kolegi in kolegije, kakor tudi prijatelji učiteljstva. Na svidenje!

Koroški plebiscit. Kdor je naš in ima glasovalno pravico na Koroškem, naj javi svoj naslov Narodnem svetu v Velikovec. Glasovalno pravico pa imajo v pasu A brez razlike spola vsi tisti, ki so bili: 1. l. 1919 stari najmanj 20 let; 2. ki so na dan 1. l. 1919 stalno bivali v katerikoli občini pasu A; in 3. ki poleg teh izpolnijo vsaj enega izmed sledečih treh pogojev: a) morajo biti v pasu A rojeni ali b) ki stalno bivajo v pasu A vsaj že od 1. l. 1912 ali pa c) so v katerikoli občini pasu A pristojni. Isti so pogoji za glasovalno pravico v pasu B. Tudi vsi oni, ki jim je nejasno, če imajo glasovalno pravico, naj nam javijo svoj naslov z natančnimi podatki po zgoraj navedenih točkah. »Zmagati moramo, da se bo Celovec zamajal.«

Klic iz Prekmurja. Prvi prekmurški »Sokol« v Murski Soboti priredi veliko narodno svečanost 29. t. m. v Murski Soboti. Bo to velik prekmurški tabor. Ker priredi to svečanost »Sokol«, ki mu je narod in to blagostanje naše majke Jugoslavije vse, zato je planil »Slovenec« z dne 2. t. m. po našem »Sokolu« in nameravani svečanosti. Piše nedobesedno: »da zna priti do neprijetnih nastopov takrat in pozneje.« Bratje v ožji domovini, vedite, da »Slovenec« laže, ko s tem namigava, češ da so Prekmurci podivjani ljudje, ki so zmožni tolovajskih činov. Ne, podivjan je le »Slovenec« dopisnik, Prekmurec je pošten človek, ki bi ga ljudje okoli »Slovenca« pač podivljali, ako bomo mi to pustili. Zato, rojaki, vsi na praznik sv. Petra in Pavla v Prekmurje, da se boste sami prepričali o poštenosti in značajnosti Prekmurcev, ki žele, da jih takrat obiščete v velikem številu in jim bratski nudite roko v skupnem delu za svobodno Jugoslavijo in v skupnem boju proti ljudem okoli »Slovenca«. Slovenec napad je za nas priznanje naše delavnosti, a za vas, bratje v ožji domovini, ukaz, da prihitite na našo prireditev v polnem številu.

Ministrstvo za promet objavlja uradno, da bo prevzelo preskrbo železničarjev z živili v državno upravo in da bo izposlovalo raznim aerovizijskim društvom železničarjev primerno državno posojilo v svrhu, da si nabavijo živila in da se bo to posojilo vračalo brezobrestno, potem ko nastanejo zopet redne razmere. Na ta način, pravi končno omenjeno poročilo, se hoče odvzeti gotovim agitatorjem sredstva, ki jim sedaj služijo pri zasledovanju njihovih ciljev.

Olepševalno društvo je priredilo 3. junija 1920 dobro uspeli koncert in cvetlični dan v mestnem parku z dobičkom okoli 7000 K. Lep uspeh je zasluga dam obeh narodnost, katerim se odbor tem potom zahvaljuje za njihovo neumorno in požrtvovalno sodelovanje. Prebitek bode deloma za popravilo spomenikov in potov in nasadov v mestnem parku, deloma pa tudi za zboljšanje dvinarnin vrtnarskih delavcev, ktere so dosedaj zaostajale za plačami drugih podjetij. Da bode olepševalno društvo zamoglo izpolniti poverjeno mu nalogo, je treba vsestranske podpore občinstva.

Policijski zdravnik. Pri tukajšnjem policijskem komisarijatu se uvede mesto policijskega zdravnika v devetem, odnosno v osmem činovnem razredu. Mesto je točasno razpisano.

Češko finančno ministrstvo pripravlja naredbo radi uvedbe valutne terminske trgovine na praški borzi.

Lyovski dijaki gredo na Tešinsko. »Narodni Listi« poročajo, da bodo slušatelji lvovskega vseučilišča, ki je bilo dne 28. maja zaključeno, poslani v Tešinj oboroženi. Dijaki, ki se ne bodo priglasili v službo poljske propagande, bodo relegirani z vseh poljskih vseučilišč.

Živnostenska banka izkazuje letos 20.937.474 K čistega dobička. Dividenda znaša 9%, t. j. 18 K, nasproti 7,5% v prejšnjem letu. Banka zviša svoj delniški kapital od 200 na 300 milijona kron.

Nagla smrt. V soboto 5. t. m. je bil pozvan v Jurčičevo ulico št. 7 rešilni voz, da prepelje v bolnico na vodenici bolehaajočo 51 letno kuharico Marijo Strauss. Bolnica je vstala ter šla sama iz prvega nadstropja na dvorišče, tu pa se je nenadoma zgrudila na tla ter par sekund na to vmrla. Pozvani zdravnik dr. Zorjan ni mogel storiti drugega nego ugotoviti smrt.

Požar. V soboto zvečer je pogorela v Marenbergu znana tovarna za usnje Brenčur. Škoda je ogromna.

Vlom. V noči od včeraj na danes so vlomili doslej neznani tatovi v pisarno tukajšnje lesne in industrijske družbe »Sever« na Aleksandrovi cesti št. 53 ter odnesli en pisalni stroj znamke »Remington« ter več drugih stvari. Za tatovi se je uvedlo zasledovanje.

Porotniški imenik za drugo redno zasedanje porote v l. 1920. Člani porotnega sodišča: Predsedn. dvorn. svetn. Tom. Cajnkar. Namestniki: viš. dež. sod. svet. Aleks. Ravnikar, viš. dež. sod. svet. dr. Karl Kočevar, dež. sod. svet. Oskar Dev, dež. sod. svet. Fran. Posega, dež. sod. svet. dr. Fran. Pichler. Sodniki: viš. dež. sod. sv. Anton Sever, viš. dež. sod. sv. dr. Jk. Toplak, viš. dež. sod. sv. Jos. Sterger, viš. dež. sod. sv. dr. Karl Kočevar, viš. dež. sod. sv. Peitler, dež. sod. sv. dr. Ant. Stulej, dež. sod. sv. dr. Ivan Vuk, okr. sodn. dr. I. Tombak, okr. sodn. Jos. Lenart. Zapisnikarji: Točasno pri okrožnem sodišču v Mariboru uslužbeni avskultanti. Poglavitni porotniki: Kronfogel Vincenc, veleposestnik, Gočova, Št. Lenart; Pauman Štefan, posestnik, Podova, Maribor; Čuš Ivan, posestnik, Hlapenci 27, Ptuj; Zamolo Konrad, posestnik, Fram, Maribor; Domiter Franc, posestnik, Grajevšak 34, Ptuj; Balon Franc, gostilničar, Pobrežje, Maribor; Goljat Anton, posestnik in gostilničar, Cirkovce 25, Ptuj; Breznik Alojz, posestnik, Grabe, Št. Lenart; Soljag Henrik, posestnik, Št. Lenart 46, Št. Lenart; Golob Tomaž, posestnik, Št. Lenart 73, Št. Lenart; Pukl Ferdo, posestnik, Rošpoh 40, Maribor; Krajnc Ignac, gostiln. in mesar, Sv. Vid 12, Ptuj; Trinko Peter, posest. in gostiln., Radvanje 66, Maribor; Ogrizek Janez, posest. in gostiln., Gor. Hajdin 2, Ptuj; Rozmarin Franc, posestnik, Stojnici 38, Ptuj; Šterman Franc, posestn. in župan, Hum 29, Ormož; Makovec Franc, posestnik, Lukavci 33, Ljutomer; Križanic Lovrenc, posestnik, Hrastje-Mota, G. Radgona; Ploj Anton, posestnik, Žitnice, Št. Lenart; Swati Karol, trgov. in posestn., Št. Ilj, Maribor; Golenko Anton, posest. in trgovec, Št. Miklavž 48, Ormož; Urbantschitsch Franc, posestnik, Velkom 37, Maribor; Lorber Janez, posestnik, Vrtiče 28, Maribor; Lentz Alojz, trgovec, Ljutomer, Ljutomer; Petek Ivan, posestnik, Hardek 16, Ormož; Franc Ivan, veleposestnik, Poljčane, Sl. Bistrica; Tomažič Jožef, posestn. in oskrbn., Vuzmetinci 17, Ormož; Vindiš Janez, posestnik, Spod. Breg 28, Ptuj; Cabel Franc, posestnik, Faričjak, G. Radgona; Stajanko Franc, Ljutomer, Ljutomer; Sink Anton, posestnik, Spod. Jakobski dol, Maribor; Zadravec Jakob, pos. in parolinar, Središče, Ormož; Petin Anton, lesotržec, Ruše 25, Maribor; Potočnik Franc, mizar in posestn., Št. Ilj, Maribor; Plohl Anton, posestnik, Nova vas 3, Ptuj; Kren Matija, posestnik, Stara gora, Maribor. Namestni porotniki: Zwillag Ivan, vrtnar, Maribor; Gajšek Martin, trgovec, Maribor; Sabukošek Ludvik, slikar, mojst., Maribor; Andraschitz Ivo, trgovec, Maribor; Misera Hubert, stavbni mojster, Maribor; Matzhoid Andrej, gostilničar, Maribor; Blašič Avgust, mizar, Maribor; Richa Jožef, klep. mojst., Maribor; Havliček Franjo, lastnik agenture, Maribor.

Kultura in umetnost.

Koroška vigred. Izdal in založil »Narodni svet za Koroško« v Velikovec. Natisnila tiskarna Družbe sv. Mohorja v Prevaljah 1920. Strani 74, cena 5 K. Narodni svet za Koroško je izdal tu zbirko 48 krajših črtic, pesmi, pregovorov, rekov ter ugank izpod peresa najrazličnejših naših pisateljev. Knjiga izgleda kakor kaka šolska čitanka izključno koroških stvari. Knjiga je namenjena v prvi vrsti Koroščem, priporočamo pa jo tudi drugim prijateljem knjig.

Naši zapiski. Izšla je tretja številka te socialistične revije ter prinaša nastopno vsebino: Henry Barbuse: Obtožujemo... — Dr. Mijo Radošević: Marksizem, vseslovanstvo in jugoslovanstvo. — C. Nikolsky: Ruska sovjetska republika. — Jean Jaurès: O razrednem boju. — Pregled: Socijalna politika: 1. Nove oblike delavskih mezd. 2. Prostitucija. — Delavsko gibanje: Socijalni boji v angleškem imperiju. — Poljedelstvo: Agrarne razmere v Italiji. — Pravo: 1. Slovenski pravnik. 2. Udruženje Pravnika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca u Beogradu. — Razno: Šolska republika »Jasnaja Poljana«. »Naši zapiski« stanejo celoletno 40 K ter se naročajo pri »Slovenski socijalni matici« v Ljubljani.

„Ljubljanski Zvon“. Izšla je četrta številka te naše najboljšje literarne revije ter prinaša sledečo vsebino: Igo Gruden: Barkovlje. — Radivoj Peterlin — Petruška: Na samem. — Igo Gruden: Kriška dekleta. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. Povest. (Dalje.) — Miran Jarc: Ob tih vodi. — R. Krivic: T. G. Masaryk kot estetik in literarni kritik. (K njegovi 70 letnici.) — Janko Glaser: Spomin. — Ivan Zorec: Tonček in Ančka. (Konec.) — France Veber: Bergsonova teorija smešnega. (Dalje.) F. Goljar: Budnica. — Marija Kmetova: Brez tal. (Dalje.) — Ivan Albreht: Tomijeye Tine mlada leta. — Književna poročila: Cankar Ivan: Moje življenje. (J. A. G.) — Sto let slovenske lirike. (Janko Glaser.) — Capuder Karel: Naša država, zemljepisni pregled s statističnimi tabelami. (Anton Melik.) — Popović Vasilij: Istorija Jugoslovena (Milko Kos.) — Markič Mihael: Izpopolnjena in izenostavljena silogistika. (Fr. Veber. Dalje prihodnj.) — Kronika: Narodna galerija. (K. Dobida.) — Naši prevodi. — Nove knjige. — Priporočamo ta naš najboljši literarni mesečnik, ki stane celoletno le 70 K.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 8.: »Smrt majke Jugoviča«. Ab. B-48.
V četrtek 10.: »Pelikan«. Častni večer Ive Šetinske in Rada Železnika. Ab. B-49.

V soboto 12.: »Smrt majke Jugoviča«. Ab. A-48.
V nedeljo 13.: »Pereant možje«. Ab. A-49.

Zadnje vesti.

Padanje tujih valut in posledice.

LDU Beograd, 5. junija. Na današnji borzi so se tečaji tujih valut prav neznatno dvignili, to pa pod vplivom kupovanja frankov po srbsko-francoski banki. Za bodoče dni se pričakuje še nadaljnje padanje tujih valut. Italijanska lira na današnji borzi sploh ni notirala. Notirali so angleški funti z 68, francoski franki 1.54, ameriški dolarji 19, leji 50.50, nemške marke 58.75, čehoslovaške in avstrijske krone, bolgarski levi in italijanske lire ter drahme pa sploh niso notirale. Med trgovci vlada veliko razburjenje. Blago, ki je nakopičeno v Beogradu, cenijo na eno milijardo po starih cenah. Z ozirom na to, je mogoče izračunati izgubo beograjskih trgovcev. Govori se, da bo okoli 150 konkurzov. Blaga nihče ne kupuje ker bodo cene

mnogim predmetom še izdatno padle. Tako je pri sladkorju, ki se je pred dvema dnevoma prodajal še po 32 dinarjev kg, padla cena danes že na 20 dinarjev v podrobni razprodaji; na borzi pa je sladkor notiral 12 dinarjev za kilogram. Istotako je mogoče dobiti manufakturno blago za 70—80% ceneje, kakor poprej. Vsi ti pojavi so posledica tega, ker beograjsko prebivalstvo absolutno ničesar ne kupuje, niti po znižanih cenah v pričakovanju, da bodo cene padle še bolj.

Povpraševanje po naši valuti.

LDU Beograd, 6. junija. V Švici, na Dunaju ter tudi po ostalih finančnih središčih se iščejo naše novčanice v nakup, ker se je izvedelo, da namerava finančno ministrstvo izdati naredbo, da se trgovina ne bo vršila več proti kompenzaciji od drugih držav, temveč bomo plačevali v gotovini.

Naša žetev.

LDU Beograd, 6. junija. Ameriška misija je izdelala po svojih podružnicah v Jugoslaviji oceno letošnje žetve. Osrednja ameriška misija v Beogradu ceni celokupno našo žetev v letu 1920 na 32 milijard dinarjev, kar pa je še vedno manjša vsota v primeru s cenitvijo našega ministrstva.

Ministrska seja.

LDU Beograd, 6. junija. Včeraj se je vršila ministrska seja, ki se je začela ob 10. uri dop. in je končala ob 1. uri pop. Na seji so se razpravljala in pripravljala mnogoštevilna državna vprašanja v zvezi z delom narodnega predstavništva.

Seja narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 6. junija. Jutri v ponedeljek se vrši seja narodnega predstavništva ob 6. uri popoldne. Kot 1. točka dnevnega reda je verifikacija mandatov.

Proračunske dvanajstine.

LDU Beograd, 6. junija. Parlamentarni odbor je imel doslej dve seji, na katerih se je razpravljalo o predloženem načrtu glede proračunskih dvanajstih.

Železniška konferenca v Trstu.

LDU Beograd, 6. junija. Dne 24. junija se bo vršila v Trstu železniška konferenca zastopnikov jugoslovenskega ministrstva za promet Južne železnice ter zastopnikov italijanske državne železnice radi uvedbe rednega prometa z Italijo in rešitve raznih drugih vprašanj, ki se tičejo naše države in Italije.

Savski most pri Beogradu dovršen.

LDU Beograd, 6. junija. Popravila velikega železniškega mosta na Savi pri Beogradu so uspešno dovršena. Na ta način ne obstoja nobena ovira več zopetnemu prometu orient-eks-presa, ki je poprej vozil med Parizom in Carigradom preko Švice, Avstrije in Ogrske.

Zastopniki naše vlade pri sokolskem zletu v Pragi.

LDU Beograd, 6. junija. (Uradno). Ker je čehoslovaška vlada povabila kraljevo vlado, da prisostvuje svečanostim prvega zleta českih Sokolov po osvobojenju, in sicer od 27. do 30. t. m., je kraljeva vlada sklenila, da bo po svojih članih zastopana na tej patrijotični manifestaciji bratskega čehoslovaškega naroda.

Skupščina Narodne ženske zveze.

LDU Beograd, 6. junija. Uprava Narodne ženske zveze v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev sporoča vsem ženskim društvom, da se bo zvezna skupščina vršila dne 1. julija t. l. v Zagrebu. Imeniki in število delegatinj naj se sporoče predsednici začasnega odbora, gospej Zlati Kovačević v Zagrebu, Prilaz št. 46.

Odlikovanje vladike Dositeja.

LDU Beograd, 6. junija. NIški vladika Dositej je odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: F. R. Voglar.

Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Trgovski pomočnik, v špecerijski široki izučeni, več slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče službe. Cenj. ponudbe pod »Marljiv« na upravo lista.

Osem lepih kuncev srebrne dlake, čez 3 mesece starih, se takoj proda. Vprašati je pri gosp. Verdniku, Pobreška cesta št. 17.

Pes volčje pasme z imenom »Lux«, se je izgubil. Pošteni najditelj se prosi, da ga odda na orožniški postaji Maribor, Prešernova ulica (Göthestrasse) št. 24.

Provizorična kantina

v mariborski začasni vojni bolnici se odda licitacijskim potem. Reflektanti - invalidi se zglase glede informacije dne 9. junija med 9. in 12. uro in predložijo pismene ponudbe z višino najemnine najkasneje do 10. junija.

Florijan Skale, špediter Maribor, Vetrinjska ulica

Uljudno naznanjam, da sem svoje podjetje prodal

„Balkan“, trg. sped. kom. delniški družbi v Mariboru

Ob tej priliki se zahvaljujem cenj. občinstvu za izkazano mi zaupanje, ter prosim, da isto v naprej ohrani družbi »Balkan«.

Z odličnim spoštovanjem

Florijan Skale.

Oglas.

Gospodarska subkomisija v Mariboru ima na razpolago v Sv. Lovrencu na Pohorju še različni materijal, kakor: železne in lesene vijake, večjo količino toporjev, dolgih in okroglih žag, cepinov, krampov, peči, nekaj kladiv, ventilov, sodov, stiskalnic, sani in več vagonov slamnatih čevljev.

Interesenti za navedeni materijal naj položijo pismene ponudbe na podpisani urad.

Gospodarska subkomisija za stvarno demobilizacijo

(okrajno glavarstvo, soba št. 20).

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda

Tempel vrelec, namizna voda

Styria vrelec, medicinska voda

Donatski vrelec, medicinska

:: voda najmočnejše vrste ::

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnah in restavracijah. Pojasnila daje

Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaška Slatina.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnishvu „Mariborskega delavca“.

„BALKAN“

trg. sped. kom. del. dr., Maribor

uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je kupila od

tvrdke Florijan Skale v Vetrinjski ulici

se nahajajočo špedicijo.

Prevzela je z današnjim dnem vse njeno poslovanje, ter se priporoča

z odličnim spoštovanjem

„Balkan“, trg. sped. kom. del. družba.